

64 ПОЛЯ для чемпіонів світу

Славутич: внесок у перемогу

Шахові композитори України — чемпіони світу!

У цієї чудової перемоги цікава

ПРЕЛЮДІЯ

Українці готувались вперше виступити окремою командою на першості світу.

— На жаль, у нас немає такого видатного спеціаліста в задачних розділах, як Валентин Руденко, — зауважив у розмові автором цих нотаток один з тренерів російської команди.

Справді, авторитет Валентина Федоровича Руденка незаперечний в цілому світі. Провідний конструктор дніпропетровського "Південмашу", учасник унікальних розробок космічної техніки, він усе своє дозвілля присвячує шаховій композиції, протягом десятиліть входить до світової еліти, першим на Україні удостоєний звання міжнародного гросмейстера. Руденко погодився бути головним тренером української команди. Зрозуміло, безоплатно, як колись говорили, на громадських засадах.

Громадські засади — справа сумнівна кожного. Але коли йдеться про боротьбу за світове лідерство, самим волонтерством відбутись неможливо, навіть коли взяти таку, сказати б, малозатратну галузь діяльності і спорту, як шахова композиція. Де і яким коштом провести тренувальні збори національної команди? З цим запитанням ініціативна група зверталась і в Шахову федерацію України, і в тодішнє Міністерство зі спорту.

— Протримайтеся кілька років, а там дечим допоможемо. Зараз ледве знаходимо кошти для олімпійських

видів, — сказав міністр В. Борзов.

Зрозуміло, олімпійські види на виду. Але й шахова композиція, як складова шахів, як один з найінтелектуальніших і найестетичніших видів спорту потребує постійної державної уваги. Зрештою, вона теж визначає потенціал і престиж нації у світі.

— Допоможемо!..

Одне слово, сказане міським головою Славутича Володимиром Удовиченком, круто змінило хід підготовки національної команди. Не будь воно мовлене вчасно, питання про перемогу українців лишилось би відкритим. При підтримці міської влади Славутича, за активної участі керівництва Чорнобильської АЕС та міськспорткомітету протягом року було проведено два шахових збори. У цей час місто енергетиків перетворилось на своєрідну столицю української композиції. Учасники команди одностайно відзначали гостинність славутичан, добрі умови, створені господарями для роботи, харчування, відпочинку композиторів. А після поїздки на ЧАЕС, тривалої бесіди композиторів з генеральним директором станції С.К.Парашиним, хтось сказав:

— Зрозуміло, що тепер не перемогти буде якось незручно...

ШАХ ДІЛАРАМ

А власне, чим займаються шахові композитори? Більшість читачів, сподіваємось, знає: складанням задач та етюдів. Етюди складають етюдисти, а задачі — проблемісти. Але як це відбувається? О, то суцільна таїна!.. Хіба можна розповісти, як народжуються

У фотооб'єктиві:

◆ Команда українських шахових композиторів після вручення їй нагород за перемогу в першості світу. Кубок у руках капітана Юрія Гордіана

◆ Наймолодший гросмейстер України з композиції Іван Сорока

◆ Лідер української команди Валентин Руденко

◆ Президент Постійної комісії ФІДЕ з шахової композиції пан Бедріх Форманек вручає диплом гросмейстеру Михайлові Марандюку

вірші, естампи, витончені ювелірні виробы? За діяльністю шахістів-практиків можна спостерігати хоча б у турнірному залі. А тут? Композитор весь час сам-на-сам з шахівницею, аж допоки не досягне поставленої мети. Днями, тижнями, а то й роками світить у його серці лампадка надії заради єдиної задачі. Часом композитор нагадує художника-реставратора, який обережно проводить пензлем по 64-х чорно-білих клітинах шахівниці, проникаючи крізь верхній шар до першооснови стародавньої фрески. А комусь він здається алхіміком, що дошукується в шахах філософського каменя.

Як і будь-яка творча діяльність, композиція потребує для пошуку піднесення, безсонних ночей, міцного здоров'я. Тим-то вона здавна вважалась привілеєм сильної статі. Однак легенда свідчить: першим у світі композитором

Л.Любашевського довів до найвищого технічного рівня гросмейстер Руденко.

Ось склад команди-переможниці. Валентин Руденко (Дніпропетровськ), Михайло Марандюк (Чернівецька область), капітан команди Юрій Гордіан (Одеса), Віктор Мельниченко (Одещина), Іван Сорока і Роман Федорович (Львівщина), Валерій Горбунов (Донецька область), Сергій Ткаченко (Славутич), Леонід Любашевський (Запоріжжя), Анатолій Саркіш (Донецьк), Анатолій Василенко та Андрій Фролкін (Київ), брати О. і В.Семененки (Дніпропетровськ), С.М.Ткаченко (Одеса), В.Тарасюк (Харківщина), О.Постников та А.Стельман (Харків). Усього 18. А 19-й член команди — Славутич.

— Дуже радий, що українська команда так вдало виступила у п'ятій першості світу. Це — успіх нової України. — Так прокоментував виступ чемпіонів президент Постійної комісії ФІДЕ з шахової композиції пан Бедріх Форманек.

А ось думка президента Шахової федерації Росії пана Андрія Селіванова:

— Українська команда поставилась до підготовки дуже відповідально. Вам вдалося провести два збори в Славутичі. Ми ж зібрались лише один раз. Широ радіємо успіхові українців — представників славетної радянської школи.

За підсумками першості світу ряду українських композиторів присвоєно почесні звання національних гросмейстерів і майстрів. Великого успіху досяг славутицький лікар Сергій Ткаченко. Йому першому в Україні присвоєно майстерське звання двічі: раніше — з практичної гри в шахи, і тепер — з шахової композиції.

ДІЛАРАМ ОГОЛОШУЄ МАТ

Так склалось, що, розпочавши переможну ходу в Славутичі, українська команда завершила її в Одесі, на традиційному міжнародному фестивалі шахової композиції, який щойно відбувся. Саме на березі Чорного моря в присутності композиторів шести країн, працівників телебачення і преси Б.Форманек вручив злotosяйний кубок найсильнішій команді планети.

На шаховому бенкеті з цієї нагоди було виголошено чимало тостів. Нараз слово попросила жінка, дружина композитора. Спостерігаючи за роботою шахових композиторів, сказала вона, я зрозуміла, що композиція — це інтимна частина шахів.

...Чоловіки бачать очима, жінки — серцем. Чи не тому мистецтво шахової композиції так важко втаємничує навіть великих майстрів?

Віктор КАПУСТА,
спеціальний кореспондент
'Вогнів Славутича'
Славутич—Одеса

С.Ткаченко, В.Руденко, Л.Любашевський

Мат за 4 ходи

Хібно: 1.Фс8? — 2.Фg4+Kf4 3.Фf3x, 1...Фe3 2.Фс4+Фd4 3.Сb7+d5 4.С: d5x,1... Ф:d3 2.С:d3+Kp:d3 3.Фс2+Kpd4 4.Фс4x, але!... Фа4!
Розв'язок: 1.Фа5! — 2.Фd2! — 3.Tg4+Kf4 4.Kf2x, 2... Фe3 3.Фe3+Kpd5 4.Kb4x,1... Фe3 2.Фb4+! Фd4 3.Te3+ Kp:e3 4.Фe1x,1... Ф:d3 2.Фа4+! Фd4 3.Cd3+ Kp:d3 4.Фс2x.

У розв'язку білі фігури жертвуються на полях, де щойно побувала чорна фігура.

У фотооб'єктиві:

◆ Двічі шаховий майстер, чемпіон світу із Славутича Сергій Ткаченко

◆ Славутич. Шахові композитори України під час тренувальних зборів

◆ Славутич. Юні вихованці дитячої шахової школи під час сеансу одночасної гри.

Від гри за шахівницею до складання задач і етюдів, здається, один крок. Але який він тяжкий

Фото. Віктора КАПУСТИ,
Володимира САВРАНА та
Євгена РЕЙЦЕНА

Фотоумішка Василя ЮДИНА і
Володимира САВРАНА

